

Ad Colossenses

Salutate. **H**ic ultimo ponit huius eplę conclusio p salutatione cū dicit: Salutate omnē sanctū in xpo iesu. id est sanctificatū p baptismū ihu xpi. **S**alutat vos qui mecū sunt fratres. mihi ministrātes et p tpe pdicantes. **S**alutat vos oēs sancti. i. xpiani generalit. **M**axime aut qui de domo cesaris sunt. p h inuuit q isti spalem affectū habebant ad philippenses.

Incipit postilla sup epistolam ad colossenses.

Paul^o apo stol^o. **I**ncipit epla ad colossenses que diuidit i tres ptes in salutatione et psecutionem ibi. **G**ras agimus. et cōclusionē: quarto capitulo: ibi. **Q**ue circa me sūt. **I**n prima pte exprimunt p sone salutes: et secūdo p sone salute ibi. **H**is q sūt colossis. et bona eis optata: ibi. **G**ratia vobis et. et patz sentētia ex dictis pluries in pncipijs aliaz eplaru. **G**ratias agim^o. **H**ic incipit eplę psecutio. **C**irca quam sciendū: q aplūs nō pdicauit colossensibus psonalit: vt pz i plogo Hiero. sed p discipulos suos archippū et epaphrā: et postea inducebāt a pseudoaplis ad recipiendū legalia cū euangelio: ppter qd aplūs q i prib^o illis erat valde famosus scripsit eis ipos a legalibus retrahēdo: et in fide ac moribus solidando. **E**t diuidit in tres partes: qz pmo inducit eos ad tenendū firmiter euāgelij veritatē. scdo ad pcanē dum pseudoaploz falsitatē: ca. sequēti. tercio ad pūuādū vite sanctitatē ca. iij. pma in duas: qz pmo vt vba sua melius recipiant: ostēdit se eis beniuolū. secūdo inducit eos ad ptre tenendū xpi euāgelium: ibi. **Q**ui est imago. pūmū aut facit duplici. s. agēdo gratias de bona eoz inchoatione. secūdo orādo deuote p meliori cōsummatiōe sibi. **I**deo et vos. **C**irca pūmū dicit: **G**ratias agim^o deo et patri do. no. ihu xpo semp. i. omnib^o horis ad orandum deputatis. **C**audientes. p epaphram: vt habet infra. **F**idem vestrā in xpo iesu. que est fundamentū spūalis edificij. et qz fides sine opibus mortua ē: **I**ac. ij. ideo sequit. **E**t dilectionē et. i. opa charitatis que exercetis erga omnes fideles: nō p cōmodo terreno: sed celesti pmo: ideo sequit. **P**ropter spem et. quā audistis in vbo veri. euā. qd nō pmittit bona terrena: sicut

in secula seculorū: Amen.

Salutate omnē sanctū in xpo iesu.

Salutant vos qui mecum sunt fratres.

Salutate omnes sancti: maxime aut qui de cesaris domo sunt.

Gratias dñi nri iesu xpi cū spū vro: Amen.

Explicat epistola Pauli ad philippenses.

Incipit argumentū i epistolā ad colossenses.

Colossenses: et hi sicut et laodicenses sunt asiāni: et ipi puenti erāt a pseudoaplis.

Nec ad hos accessit ipe aplūs: s. et hos p epistolā corrigit.

Audierāt enī verbū ab archippo qz ministeriū in eos accepit.

Ergo apostolus iam ligat^o scribit eis ab epheso p tichicū diaconem et onesimū acolythum.

Explicat argumentū.

Incipit epla Pauli ad colossenses. **C**apitulū. j.

Paulus apostolus iesu xpi p voluntatē dei et timotheus frater his qui sunt colossis sanctis et fidelib^o fratribus in christo iesu.

Benignitas vobis et pax a deo patre nro.

Gras agim^o deo et patri

lex vetus: sed celestia vt patz ex decursu ipius. **Q**uod puenit ad vos. p pdicationē discipuloz meoz. **S**ic et in vniuerso mūdo est. nā a tpe aploz pdicatu fuit euāgelij p orbē terrarū sicut declarant pleni^o sup illud ps. xvij. **I**n omnē terrā exiit et. et breu^o replicant sup epistolā ad Ro. x. vbi h autoritas allegat.

Et fructificat et crescit in alijs gentilib^o: sicut i vobis. s. fructificat. **K** Et ea die qua audistis credendo. cetera patient ex lra. **I** et nos. **H**ic pnt apo stol^o ostēdit se beniuolū colossen. orādo p eoz felici psummatione. d. **I**deo et nos ex q die audi. vestrū bonum pncipiū.

Nō cessa. p vos orantes. mente.

Postulātes. ore o. **H**imple. agni. volunt. eius. i. vt plenius diuinā voluntatem cognoscatis.

In omni sapientia. qtu ad cognitio nē rerū ad vitā actiuam pntentium.

Et intellectu spiritali. qtu ad cognitio nē spūaliū ad cōtēplationē pntentiū.

Ambuletis digne p viā hui^o vite ad patriā. **S** Deo p oia placētes. in specula bilibus et opabilib^o.

In omni ope bono fructificātes. i. o bono in mell^o pfectentes qtu ad actiūā vitā. **E**t crescētes in scia dei. qtu ad cōtemplatiūā.

In omni vtrute. s. morali et intellectuāli. **C**ōfortati s. et. **H** addit ad ostendendū q nō loquit

de virtutib^o politicis: s. infusis: que dant a deo cū gratia et per eū similiter augmentant. **I**n omni patientia. p aduersarioz tolerantia. **E**t longanimitate. p certam premioz expectationē. **G**ratias agentes deo et patri. qui dignos nos gentiles et iudeos indifferenter.

Fecit per gratiā baptismatē. **I**n partē sortis et. quia gratia baptismalis dignum facit hereditate eterna: que habet in clara dei visione. **Q**ui eripuit nos de potestate tenebrarū. i. de potestate inimici p mortē filij sui.

Et transtulit in regnū filij. quia eripiendo nos de regno et potestate dyaboli. reponit nos in regnū filij sui: q regnat hic in fidelibus p gratiā: et in beatis per gloriā.

Dilectionis sue. p hoc nō est intelligendū q filius pcedat a spūsancto qui est amor seu dilectio: sed dicitur filius dilectionis paternę: in quātum pater summe diligit ipm: et nos p eum. **I**n quo. id est p quem. **H**abemus redemptionē a potestate dyaboli. **E**t remissionē peccatoz. p sacramēta baptismi et penitētię q habet

ff ij

Epistola pauli.

efficacia a passione xpi. **Q**ui est imago. Postq̄ ap̄ls
oñdit se benivolū colossensib⁹. **H**ic p̄ter inducit eos ad
tenendū firmū euāgelij veritatē. Et diuidit in tres ptes:
qz p̄mo declarat anctes euāgelij. secūdo innitat ad firmi
ter adherendū ei: ibi. **E**t vos cū essetis. tercio r̄ndet tacite
questioni: ibi. **C**ui⁹
fact⁹ sum. autozita
tē vō euāgelij decla
rat p̄ excellētias au
toris ip̄i. s. xpi cui⁹
excellētias tripliciter
declarat: p̄ in cōpa
ratioe ad patrē suū.
sc̄do ad totū vn̄uer
sum: ibi. **Q**ui in ip̄o.
tercio ad corpus ei⁹
mysticū: ibi. **E**t ipse
est caput q̄stū ad p̄
mūz declarat duas
excellētias xpi. p̄ia
est: q̄ ē imago p̄is.
id ē exp̄ssa similitudo
ip̄ius fm̄ deitatem.
Sciendū tñ q̄ ima
go alicuius p̄t dici
duplicit. vno mō na
turalit: sicut in hūa
nis filius dī imago
patris: qz p̄cedit ab
eo p̄ modū nature z
in eadē specie. **A**lio mō artificialit: sicut imago herculis
est i lapide. p̄mo mō xps est imago dei patris: tñ in idēti
tate numerali nature: qz diuina nā nō est multiplicabilis
creatura aut intellectialis ē imago dei in nā aliena. z sic
nō est x̄p̄se eius imago: sed magis ad eius imaginem.
Primogenit⁹ oīs creature. i. ignit⁹ ante oēm creatū
rā: qz generatio filij a patre ē eterna: p̄ductio aut creatū
re est t̄p̄alis q̄ p̄t dici large generatio: eo mō quo de⁹ dī
pater oīm p̄ creationē. **Q**ui in ip̄o. **H**ic p̄ter ponit
excellētias xpi: q̄stū ad totū vn̄uersum. nā oia p̄existunt
in eo: sicut in cā exemplari: iō dicit. **Q**ui in ip̄o cō
dita sunt vn̄uersa. i. disposita. oēs em̄ creature companē
ad deū: sicut artificiatū ad artificē: Sap. vii. **O**mniū em̄
est artifex. artificiatū vō est p̄us in cōceptū artificis q̄ in
effectū: dom⁹ em̄ extra sit a domo intra. vii. **M**erba. fili⁹
aut in diuinis ē cōceptus z verbū patris: z ideo oēs crea
ture in ip̄o p̄existunt exemplari ab eterno: qz nulla noui
tas ē in deo. **V**isibilia. q̄stū ad creaturas corpales.
Visibilia. q̄stū ad sp̄iales. **S**ive throni siue
dnationes. exp̄m̄t q̄tuor ordines angeloz: quoz p̄mus
est de sup̄ma hierarchia. secūd⁹ z quart⁹ de media. terci⁹
vō de inf̄mita. z p̄ hoc intelligunt alij ordines q̄ oēs p̄ex
istunt in deo: sicut in exemplari: z sicut oia p̄existūt in eo:
sicut in cā efficiēte: z in eo quiescūt: sicut in fine: **P**rouerb.
xvi. **O**niū p̄ter semetip̄m̄ repatus est dñs: iō s̄dit
Dia p̄ ip̄m. iugat sic littera. **D**ia p̄ ip̄m. sup. creata sūt
efficiēter. **E**t in ip̄o. supple quiescūt finalit. **E**t
ipse est ante oēs. s. creaturas q̄s p̄cedit dnatioe z dignita
te. **E**t oia in ip̄o p̄stant. qz p̄ ip̄m oia p̄seruant in esse
sicut de nihilo creata sunt: sic in nihilū redigerent: nisi p̄
ip̄m manutenerent. **E**t ipse est caput. **H**ic p̄ter po
nunt excellētias xpi q̄stū ad corpus mysticū eius: cū dicit
Et ipse est caput corporis ecclie. in fluēs sensum z motū fm̄
vitā gr̄e: **I**o. j. **D**e plenitudine eius oēs nos accepimus
gr̄ia zc. **Q**ui ē p̄n. p̄moge. ex mortuis. licz em̄ ali
qui resurrexerūt a morte ante xpm̄: vt Lazarus z plures
alij. illa tñ nō fuit p̄fecta resurrectio: qz resurrexerunt ad
vitā mortālē q̄ magis dī mors q̄ vitā: qz est quedā tendē
tia ad mortē: vñ illi postea mortui sunt: s̄ xps p̄mus sur
rexit ad vitā imortālē q̄ est p̄fecta resurrectio z vera. z q̄
p̄mū in aliquo genere est cā alioz: iō resurrectio xpi ē cā

nre resurrectionis: p̄ter qd̄ dī hic. **P**rinicipiū p̄mogenit.
ex mortuis. **Q**ui sit in oib⁹ ip̄e p̄matū tenēs. nō solū
respectu hoim: s̄ etiā oīm angeloz: tñ p̄ter plenitudinē
gr̄e q̄ data ē ei nō ad mēsurā: **I**o. iij. **A**ngelis aut ad mē
surā data ē. tñ qz licz hūana nā xpi fm̄ se accepta sit infe
rior angelica: p̄ter
qd̄ dī xps ad angel
m̄iorat⁹: p̄s. viij. nū
in q̄tū est vn̄ita diu
nitati i supposito fi
lij excellētor ē effe
cta: ideo subdit.
Quia in ip̄o. scz
hoie xpo. **C**ō
placuit. toti trinitati
cū dēm plenitudi
nē. s. gr̄e. **I**nha
bitare. illa em̄ pleni
tudo data fuit a tota
trinitate: fm̄ excellē
tiā aut vn̄ionis sic
exponit. **Q**uia
in ip̄o. homie xpo.
Cōplacuit. filio
dei. **C**ū dēm ple
nitudine inhabitare
id est fm̄ plenitudi
nē sue deitatis: qz so
lū fili⁹ ē incarnat⁹:
licz hāc incarnatōez

tota trinitas fecerit. **E**t p̄ eū recō. oia in ip̄m. deū pa
trē. **P**acificas p̄ sang. crucis ei⁹. fuit sufficiētissim⁹
ad satisfaciendūz p̄ oib⁹: iō subdit. **S**ine q̄ in terra
sunt q̄stū ad hoies. **S**ine q̄ in celis. q̄stū ad angelos
nō. tñ sic intelligēdo q̄ peccatū angeli sit finalit̄ remissibi
le p̄ passionē xpi: vt credit **O**rigenes: s̄ qz p̄ passionē xpi
eoz societas restaurat: p̄ h̄ q̄ hoies sancti p̄ xpm̄ redēpti
ibidē assumūt: ex istis aut excellētis p̄z anctas euāgelij:
cui⁹ latoz ē xps. **E**t vos. hic p̄ter inducit colossen. ad
obseruationē ip̄i. d. **E**t vos cū essetis alienati. a deo p̄ iō
latrām. **E**t inimici sensu. i. sensibilib⁹ z manifeste.
In op̄. ma. i. p̄ opa mala ad sensū patēta. **M**ūc
aut. s. post viāz p̄uersionē. **R**ecōciliavit. supple vos
oīm in corpe car. eius. i. in corpe suo passibili. **P**er
mortē quā. sustinuit i corpe passibili: z p̄ quā sum⁹ redē
pti. **E**xhibere vos sanctos. i. sanctificatos p̄ bap̄tis
mō q̄ nobis plenarie cōicat̄ effect⁹ passiōis. **E**t ima
culatos. in p̄sonis xp̄ijs. **E**t irrep̄hēbiles. a p̄is.
Corā ip̄o. i. cū rectitudine intētiōis: z nō solū corā mū
do p̄ fictionē hypocrisis. **S**i tñ p̄manet i fide. s. xpi.
Fundati z sta. p̄ p̄suasibiles p̄sen doaploz. **E**t imo.
a spe etiā. qd̄ an. vt. i. sp̄et̄ p̄seq̄ vitā etnā p̄ fidē xp̄ie ecclie
sacraz nllō mō p̄ legalitā. **Q**d̄ p̄dī. est i vn̄uersa crea
tura. p̄ vn̄uersā creaturā intelligit oīs hō: eo q̄ h̄z similitū
nē cū dī creatura: fm̄ q̄ dīc̄ **G**reg. omel. xix. **H**abet nāq̄
cōe eē cū lapidib⁹: vñ cū arborib⁹: sentire cū aialib⁹: in
telligere cū angelis. nō ē sic intelligēdū q̄ euāgelij extē
fuerit p̄dicatū singulis hoib⁹ de toto mūdo: s̄ qz fuit tūc
p̄dicatū in oib⁹ p̄tib⁹ mōi in q̄bus habitabāt hoies: ex q̄
bus aliq̄ crediderūt: sic dicit̄ ē. s. **C**ui⁹ fact⁹ sū. **H**ic
ap̄lus r̄ndet cuidā tacite q̄stioi: qz posset aliq̄s d̄scere qd̄
p̄tinet ad paulū: ita scribere colossen. cū tñ eis nō p̄dica
uerit: vt dicit̄ ē. s. nec etiā eos viderit: vt h̄z ca. se. **A**d qd̄
r̄ndet q̄ p̄tinebat ad eū eo q̄ erat ap̄ls gētū: vt dēm ē. s.
Gal. ij. **Q**ui opat̄ ē petro zc. de q̄z nūero erat colossen. z
Hē qd̄ dicit a **C**ui⁹. s. euāgelij. **F**act⁹ sū ego pau.
mi. i. p̄dicator ex ap̄lat⁹ officio. **Q**ui nūc gau. i. pas. i.
i carcere: quē patior. **P**ro vob. gētū: eo q̄ p̄dica
uit euāgelij gentilib⁹ de q̄bus vos estis. licz em̄ nō p̄dica
uerit eis p̄ seip̄m: p̄dicauit tñ eis p̄ suos discipulos: vt p̄
dicit̄ est. **A**dimpleo ea q̄ defunt passionū xpi. passi

Ad Colossenses

omnes autē xpi dupliciter dicunt: vno modo in corpe proprio in quo sustinuit famē: et sitim: et mortē: et sic accipiēdo nihil erat tibi adimplendū. Alio modo putantur in membris suis quod sunt fideles secundum quod dicit Act. ix. Saule saule quod me persequeris etc. et sic loquitur hic apostolus: id subdit. **In carne mea.** et quod passiones sanctorum sunt ad bonum totum ecclesie cuius membra: ideo subdit: **Pro corpe eius quod est ecclesia.** **Et** eius supple ecclesie.

h Factus sum ego minister. **plati** enim ecclesie non sunt domini: sed ministri. **i** Secundum dispensationes dei quod data est mihi in vobis in quantum a deo factus sum apostolus gentium.

k **Et** impleam vobis dei annunciam vobis et scripto. **l** **Ministerium.** id est sacrum secretum. **m** **Et** absconditum fuit a se. **rgene.** quod ante tempus christi non fuit cognitum nisi a falsis prophetis.

n **Quia** autem tempore gratie manifestum est sanctis eius id est sanctificationis per baptismum. **p** **Quibus** voluit deus ex sua mera gratia quod notas facere divitias glorie sacri huiusmodi. **i** copiosas gratias huius sacri secreti.

r **In** gentibus. **q** **Quia** super apostolus. **s** **Et** absconditum secretum. **t** **Est** christus qui est deus incarnatus: passus et mortuus. resuscitatus: et ad dexteram patris elevatus. **v** **In** vobis spes glorie ipsam persecutionem glorie certitudinaliter expectando: si tamen in ea fideliter maneat. **x** **Quem** nos annunciamus. **p** **dicando.**

y **Corripientes** omnem hominem a veritate evangelii deviantem. **z** **Et** docetes omnem hominem. **a** **In** omni sapientia ad salutem necessaria: **b** **Et** exhibeamus omnem hominem perfectum in christo ihesu. **c** **Circa** quod sciendum quod perfectum dicitur cui nihil deest. **v** **metaph.** quod dupliciter potest intelligi. vno modo: quod nihil deest de necessariis ad salutem. et de hac perfectione loquitur hic apostolus. **Alio** modo quod nihil deest de his quae pertinent inesse perfectioni ad salutem: et sic non accipit hic: quod talis perfectio non habet in via in qua potest homo semper proficere: ut dictum est. **s**. **Phil.** iij. **Et** in quo. **i**. **per** quod. **d** **Et** laboro certando. **p** **tra** adversarios fidei non solum verbis: sed operibus miraculosis: id subdit. **e** **Secundum** operationem eius id est quod facit miracula. **f** **Quia** operatur in me id est per me. **g** **In** virtute. **i**. sua et non mea. **h** **Capitulum ij.**

U **Inducit** colossenses ad precauendum pseudoapostolorum falsitatem. **Et** dividit in duas: quod primum ponit motum. **secundo** procedit ad propositum: ibi. **Hoc** autem dico: motum autem apostoli fuit sollicitudo quam habebat de salute colossenses. et aliorum fidelium: et hoc est quod dicit **et** **dolo** autem etc. et per litteras vestras ibi. **b** **Et** consolentur cor. **iporum** per spiritum sanctum inhabitantem quod est consolator. **c** **Instructi** in charitate. quod diffundit in cordibus nostris per spiritum sanctum etc. **h**. **o**. **v**. **Et** in omnibus divitiis plenitudinis intellectus. **ut** sic non solum sunt perfecti quantum ad affectum: sed etiam quantum ad intellectum. **Et** in agnitione mysterii. **i**. secreti. **f** **Dei** patris christi ihesu. **cognoscendo** quod pater

et filii sunt distincte persone et unus deus. **g** **In** quo. **i**. ihu **h** **Sunt** omnes thesauri sapientie etc. **na** in eo secundum naturam divinam est sapientia divina: quod est infinita: et secundum naturam humanam habet plenitudinem scientie: sicut et gratia: cognoscens omnia quae cognoscit vobis scientia visibilis. **i** **Hoc** autem dico. **h** **accedit** ad propositum inducendo colossenses ad precauendum deceptores falsorum apostolorum **Circa** quod sciendum quod ad decipiendum tripliciter conabantur. vno modo argumentis philosophia instructi erant alio modo ex auctoritate legis: eo quod data fuerat a deo. **tercio** modo ex simulatione sanctitatis: quod frequenter simplices decipiunt. **per** ergo inducit ad emulationem primi. **secundo** secundi: ibi. **Et** estis. **tercio** terci: ibi. **Ne** movos seducat. **Circa** primum. **d**. **i** **Hoc** autem dico. **de** sollicitudine mea pro vobis. **k** **Et** ne. **vos** seducat in sublimi. **ser**. **i**. **v** **obis** prophetis. **l** **Na** etiam corpe ab his sum. **a** **vobis** **m** **Sed** spiritu vobiscum sum. **sic** spiritus Elisae erat pater cum giesi qui giesi accepit munera a Naaman: **ut** dicitur **reg**. **v**. **videbat** enim apostolus in spiritu que apud colossenses agebantur. **n** **Gaudes** et videns ordinem

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus. **ut** sic non solum sunt perfecti quantum ad affectum: sed etiam quantum ad intellectum. **Et** in agnitione mysterii. **i**. secreti. **f** **Dei** patris christi ihesu. **cognoscendo** quod pater

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus. **ut** sic non solum sunt perfecti quantum ad affectum: sed etiam quantum ad intellectum. **Et** in agnitione mysterii. **i**. secreti. **f** **Dei** patris christi ihesu. **cognoscendo** quod pater

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus. **ut** sic non solum sunt perfecti quantum ad affectum: sed etiam quantum ad intellectum. **Et** in agnitione mysterii. **i**. secreti. **f** **Dei** patris christi ihesu. **cognoscendo** quod pater

tate: et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

et in omnibus divitiis plenitudinis intellectus in agnitione mysterii dei patris et christi ihesu: in quibus sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Hoc** autem dico: **ut** nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. **Na** etiam corpe ab his sum: sed spiritu vobiscum sum: **gaudens** et videns ordinem vestrum: et firmamentum eius quod in christo est fidei vestre. **Sicut** ergo accepistis iesum christum dominum nostrum: in ipso ambulate radicati et supedificati in ipso et confirmati in fide: sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarum actione. **Videte** ne quis vos decipiat per prophetas et inanem fallaciam: secundum traditionem hominum: secundum elementa mundi et non secundum christum. **Quia** in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporalis: et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis. **In** quo et circum-

Epistola pauli.

facta. i. nō circūcisioe carnali: sic iudei. **K** In expoliatioe corporis carnis. i. in amotioe pellicule pte generatiuā operietis. **S**ed in circūcisioe xpi. i. p xpm data q̄ est spūalis in amotioe peccator: et h̄ p baptismū q̄ totaliter tollit peccatū: ideo subdit. **M** Cosepulti ei i baptisimo id est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat. **Q**ui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Quod est totallē mortui pctō. **N** In quoz resurrexistis. ad vitā gr̄e. **O** Per fidem opatiōis dei. i. quā deus operat.

Qui suscitauit illū a mortuis. ad vitā immortalē: Ro. vij. **C**hristus resurgens ex mortuis r̄c.

Circūcisio estis circūcisioe nō ma-
nufacta in expoliatioe cor-
poris carnis: s̄ in circūcisio-
ne xpi osepulti ei i baptis-

Mo: in q̄ resurrexistis p fidē
opatiōis dei qui suscitauit
illū a mortuis. **E**t vos cuz
mortui essetis i delictis et

Sppucio carnis v̄re cōiunxit
cauit cū illo donās vobis
oia delicta: delēs quod ad-
uersus nos erat chirogra-

Phū decreti q̄d erat cōtra-
riū nobis. **E**t ipm tulit de
medio affigens illud cruci
z expoliās p̄cipat̄ z po-

Testates traduxit cōfiderer
palā triūphās illos i seipō
Nemo ḡ vos iudicet in ci-
bo aut in potu: aut in parte

Diei festi: aut neomenie aut
sabbatorū q̄ sunt vmbra fu-
turozū: corp̄ autē christi.

Quod erat strariū
nobis eo q̄ erat onus importabile nobis: z patrib̄ n̄ris:
vt h̄i Act. xv. **A**ffligēs illud cruci. qz legalia mortifi-
cata sūt p passionē xpi. **E**t expo. p̄n. z potestates. i.
demonēs q̄ sic noiant: eo q̄ naturalia i eis remāserūt inte-
gra: q̄ fuerūt spoliati q̄ xps eduxit de lyngo p̄ies veterē
testamētī. **T**raduxit cōfiderer. i. potēter ad celestia.
Triūphās illos. q̄ duplicit̄ p̄t exponi. vno mō refe-
rēdo li illos ad demonēs q̄s deuict. alio mō referēdo ad
p̄ies q̄s sui triūphi fecit p̄cipēs: vt sit sensus. **T**riū-
phās illos. i. triūphare faciēs. **I**n seipō. i. p virtutē
xp̄i z nō alienā. ex p̄dictis igit̄ cōcludit. **N**emo ḡ
vos iudicet. trāsgressores. **I**n cibo z potu. lege p̄hi-
bito: si vtamini. **I**n parte diei festi. a vobis nō cele-
brata: vt pasche: penthecostes: z hmōi. **I**n neome-
nie. i. p̄me diei mēsis. **I**n sabbatorū. in fine hebdo-
made. isti em̄ dies i lege dicunt̄ celebres: s̄ hec celebritas
cessauit tanq̄ figurālis adueniēte veritate p xpm: iō sub-
dit. **M** Que sunt. i. fuerūt tpe ve. testa. **V**mbra
futorozū. tpe xpi. **C**orpus autē. i. soliditas veritat̄ h̄
vmbre. **C**hristi. i. p̄tinet ad xpm p quē est impleta.

Nemo. **H**ic p̄n̄ inducit ad p̄cauendū deceptiois ter-
ciū mo dū q̄ est p simulationē sanctitat̄. **N**emo vos se-
volēs ambulare. **I**n hūilitate. ficta. **E**t religioe
angeloz. i. oñdens se tanq̄ nūciū a deo missum: sicut an-
gel̄: q̄d faciebāt aliq̄ pseudoap̄li. **A**mbulās frustra
id est p̄dens q̄cqd boni agit. **I**nflatus. i. supbiēs ex
sui sensus p̄sumptioe. **E**t nō tenēs caput. i. xpm per
verā z sincerā sui fidē. **E**x quo. i. ex cui⁹ influxu spi-
rituali. **T**otū corpus eius. mysticū q̄d est ecclesia.

Per nexuz z iunctioēs. fidelīū adinuicē. **S**ū-
ministratū est z cōstrucum. p officīū supioz i inferiores
fm diuersos eccleie stat̄. **R**escit in augmētū. virtutū
z meritoz. **D**ei. i. ad honozē diuinū: ex quo pcludit
vlt̄er̄ vitatiōē obseruationū legalīū. **S**i ḡ mortui

Circūcisio estis circūcisioe nō ma-
nufacta in expoliatioe cor-
poris carnis: s̄ in circūcisio-
ne xpi osepulti ei i baptis-

Mo: in q̄ resurrexistis p fidē
opatiōis dei qui suscitauit
illū a mortuis. **E**t vos cuz
mortui essetis i delictis et

Sppucio carnis v̄re cōiunxit
cauit cū illo donās vobis
oia delicta: delēs quod ad-
uersus nos erat chirogra-

Phū decreti q̄d erat cōtra-
riū nobis. **E**t ipm tulit de
medio affigens illud cruci
z expoliās p̄cipat̄ z po-

Testates traduxit cōfiderer
palā triūphās illos i seipō
Nemo ḡ vos iudicet in ci-
bo aut in potu: aut in parte

estis cū xpo. i. figurati mortui ei⁹ z sepulture p baptismū
in q̄ plenarie cōicat virt⁹ mortis sue: z p̄n̄s. **S**ed ele-
mētis h̄ mūdi. supple sepati. **E**t dicunt̄ h̄ elemēta ve. re.
sa c̄ra: qz p̄sistebāt in q̄busdā reb⁹ corp̄alib⁹: vt in ablutiōe
aque lustratiōis z v̄nciōib⁹: i q̄bus nulla erat spūalis vir-

Nemo vos seducat volēs
in hūilitate z religioe ange-
lorū que nō vidit ambulās
frustra inflatus sensu car-

Nis sue: z nō tenens caput
ex quo totum corpus per
nexuz z cōiunctioēs sūmi-
nistratū z cōstrucū crescit

In augmētū dei. **S**i ergo
mortui estis cū xpo ab ele-
mētis hui⁹ mūdi: quid ad-

Huc tanq̄ viuentes mūdo
decernitis. **N**e tetigeritis
neqz gustaueritis: neqz cō-

Tractaueritis: que sunt oia
in interitu ipso vsu fm pre-
cepta z doctrinas hominū

Que sunt rationē quidē ha-
bentia sapiētie in supstio-
ne z hūilitate z nō ad par-
cendum corpori: nō in ho-

Nore aliquo ad saturitatem
carnis.

Legis multa addiderāt: de quoz obseruātia erāt magis di-
ligētes: qz de obseruātia diuinoz p̄ceptorū: vt p̄ Mar. vij
q̄d reprobat p̄s. ibidē. d. **I**nuanū aut me colūt docētes.
doctrinas z p̄cepta hoim. relinquētes em̄ in datū dei te-
nētes traditiōes hoim r̄c. **Q**ue sūt rōnes q̄. ha. sa. i.
sp̄m sapie: s̄ nō fm veritatē: iō subdit. **I**n supstio-
ne. i. in supflua z vana religioe. supple sunt tales obseruā-
tie. **E**t hūilitate. i. ficta de q̄ d̄ Eccl̄. xij. **E**t q̄ nequī-
ter se hūiliat z interiora ei⁹ plena sunt dolo. **E**t nō ad
parcendū corpi. tales em̄ corā simplicib⁹ se iactabāt sibi
nō parcē a labore corp̄ali ad p̄curandā salutē p̄m̄i: z re-
fugere honozē mūdanū z lautū victū. tales em̄ simulatio-
nes frequēter decipiūt simplices: p̄t q̄d ap̄lus talia do-
cet p̄cauere. sicut z saluator **M**ar. vij. d. **N**edite a fal-
sis. p̄p̄is qui veniūt ad vos in vestimētis ouinū: intrinse-
cus aut sunt r̄c. **E**t eodē mō heretici decipiūt simplices.

Ad coloffenses.
Capitulo. ij. vbi d̄ in postil. **I**n sabbatorū in fine heb-
domade. isti em̄ dies in lege dicunt̄ celebres.

Additio.
Quod obseruatio sabbati ponit̄ in p̄cepta decalo-
gi q̄ cōter sunt moralia. p̄cepta autē moralia le. ve.
manēt put cōter tenēt a doctorib⁹. **N**edēndū ē
ḡ quō ap̄lus obseruatiōē sabbatorū ponat cū alijs cele-
brantib⁹ ve. re. q̄ manifeste erāt ceremonialia: z sic debe-
bāt cessare tpe no. le. **A**d q̄d dicēdū fm sanctū **T**ho. sc̄da
sc̄de. q. cxxij. ar. iij. in r̄sioe ad p̄mū argumētū: p̄ceptū d̄
sanctificatiōe sabbati f̄aliter intellectū est: p̄m̄ morale:
p̄m̄ est ceremoniale. **M**orale quidē q̄tū ad h̄ q̄ hō de-
puter aliq̄ t̄pus vite sue ad vacandū diuinis. inest enim
homī nālis inclinatio ad h̄ q̄ cuilibet rei necessarie i vita
sua deputet aliq̄ t̄pus vt. p. corp̄ali refectione z somno: et
alijs hmōi. **D**ñ spūali refectione q̄ mens homis i deo refi-
cit aliq̄ t̄pus deputari h̄ fm dictamē naturalis rōnis: z

tus: p̄pter h̄ dicunt̄
elemēta egena z in-
firma: **S**al. iij. **I**n
sacramētis no. le. est
virt⁹ spūalis ad p̄fe-
rendū gratiam.

Quid adhuc tā-
q̄ mūdo viuetes. et
nō xpo. **H** Discer-
nitis. dicētes vnus
alteri. **N**e teti-
geritis. imunda fm
legē: vt morticinū:
vel aliquid hmōi.

Neqz gustaueri-
tis. cibū in lege p̄hi-
bitū: vt porcū vt ali-
qd hmōi. **N**eqz
cōtractauerit. ven-
dendo talia vt emē-
do. **Q**ue sunt
oia. i. q̄ oia z ficta sūt.

In interitu. i. in
p̄ctm̄ post publica-
tū euāgelij. **I**n
so viū. i. s̄qs viat ta-
libus obseruātijs.

Sc̄dm̄ p̄cepta z
doctrinas hoim. **B**
dicūt: qz illi q̄ erāt su-
p̄iores i p̄p̄o iudeo-
ruz ad ceremonias

legis multa addiderāt: de quoz obseruātia erāt magis di-
ligētes: qz de obseruātia diuinoz p̄ceptorū: vt p̄ Mar. vij
q̄d reprobat p̄s. ibidē. d. **I**nuanū aut me colūt docētes.
doctrinas z p̄cepta hoim. relinquētes em̄ in datū dei te-
nētes traditiōes hoim r̄c. **Q**ue sūt rōnes q̄. ha. sa. i.
sp̄m sapie: s̄ nō fm veritatē: iō subdit. **I**n supstio-
ne. i. in supflua z vana religioe. supple sunt tales obseruā-
tie. **E**t hūilitate. i. ficta de q̄ d̄ Eccl̄. xij. **E**t q̄ nequī-
ter se hūiliat z interiora ei⁹ plena sunt dolo. **E**t nō ad
parcendū corpi. tales em̄ corā simplicib⁹ se iactabāt sibi
nō parcē a labore corp̄ali ad p̄curandā salutē p̄m̄i: z re-
fugere honozē mūdanū z lautū victū. tales em̄ simulatio-
nes frequēter decipiūt simplices: p̄t q̄d ap̄lus talia do-
cet p̄cauere. sicut z saluator **M**ar. vij. d. **N**edite a fal-
sis. p̄p̄is qui veniūt ad vos in vestimētis ouinū: intrinse-
cus aut sunt r̄c. **E**t eodē mō heretici decipiūt simplices.

Ad coloffenses.
Capitulo. ij. vbi d̄ in postil. **I**n sabbatorū in fine heb-
domade. isti em̄ dies in lege dicunt̄ celebres.

Additio.
Quod obseruatio sabbati ponit̄ in p̄cepta decalo-
gi q̄ cōter sunt moralia. p̄cepta autē moralia le. ve.
manēt put cōter tenēt a doctorib⁹. **N**edēndū ē
ḡ quō ap̄lus obseruatiōē sabbatorū ponat cū alijs cele-
brantib⁹ ve. re. q̄ manifeste erāt ceremonialia: z sic debe-
bāt cessare tpe no. le. **A**d q̄d dicēdū fm sanctū **T**ho. sc̄da
sc̄de. q. cxxij. ar. iij. in r̄sioe ad p̄mū argumētū: p̄ceptū d̄
sanctificatiōe sabbati f̄aliter intellectū est: p̄m̄ morale:
p̄m̄ est ceremoniale. **M**orale quidē q̄tū ad h̄ q̄ hō de-
puter aliq̄ t̄pus vite sue ad vacandū diuinis. inest enim
homī nālis inclinatio ad h̄ q̄ cuilibet rei necessarie i vita
sua deputet aliq̄ t̄pus vt. p. corp̄ali refectione z somno: et
alijs hmōi. **D**ñ spūali refectione q̄ mens homis i deo refi-
cit aliq̄ t̄pus deputari h̄ fm dictamē naturalis rōnis: z

tus: p̄pter h̄ dicunt̄
elemēta egena z in-
firma: **S**al. iij. **I**n
sacramētis no. le. est
virt⁹ spūalis ad p̄fe-
rendū gratiam.

Quid adhuc tā-
q̄ mūdo viuetes. et
nō xpo. **H** Discer-
nitis. dicētes vnus
alteri. **N**e teti-
geritis. imunda fm
legē: vt morticinū:
vel aliquid hmōi.

Neqz gustaueri-
tis. cibū in lege p̄hi-
bitū: vt porcū vt ali-
qd hmōi. **N**eqz
cōtractauerit. ven-
dendo talia vt emē-
do. **Q**ue sunt
oia. i. q̄ oia z ficta sūt.

In interitu. i. in
p̄ctm̄ post publica-
tū euāgelij. **I**n
so viū. i. s̄qs viat ta-
libus obseruātijs.

Sc̄dm̄ p̄cepta z
doctrinas hoim. **B**
dicūt: qz illi q̄ erāt su-
p̄iores i p̄p̄o iudeo-
ruz ad ceremonias

legis multa addiderāt: de quoz obseruātia erāt magis di-
ligētes: qz de obseruātia diuinoz p̄ceptorū: vt p̄ Mar. vij
q̄d reprobat p̄s. ibidē. d. **I**nuanū aut me colūt docētes.
doctrinas z p̄cepta hoim. relinquētes em̄ in datū dei te-
nētes traditiōes hoim r̄c. **Q**ue sūt rōnes q̄. ha. sa. i.
sp̄m sapie: s̄ nō fm veritatē: iō subdit. **I**n supstio-
ne. i. in supflua z vana religioe. supple sunt tales obseruā-
tie. **E**t hūilitate. i. ficta de q̄ d̄ Eccl̄. xij. **E**t q̄ nequī-
ter se hūiliat z interiora ei⁹ plena sunt dolo. **E**t nō ad
parcendū corpi. tales em̄ corā simplicib⁹ se iactabāt sibi
nō parcē a labore corp̄ali ad p̄curandā salutē p̄m̄i: z re-
fugere honozē mūdanū z lautū victū. tales em̄ simulatio-
nes frequēter decipiūt simplices: p̄t q̄d ap̄lus talia do-
cet p̄cauere. sicut z saluator **M**ar. vij. d. **N**edite a fal-
sis. p̄p̄is qui veniūt ad vos in vestimētis ouinū: intrinse-
cus aut sunt r̄c. **E**t eodē mō heretici decipiūt simplices.

Ad Colossenses

hic habere aliqd tpus deputatū ad vacanduz diuinis ca-
dit sub pcepto morali. Sed inq̄tum in hoc pcepto deter-
minat sp̄ale tpus in signū creatiōis mūdi: sic est pceptū
ceremoniale. Et ideo nō obseruat hoc pceptū in noua le-
ge: nec q̄tū ad diē: q̄ nō dies sabbati sed dies dñica cele-
bra. nec q̄tū ad mo-
dū obseruādi: q̄a in
die dñica cibi coquū-
tur et hoies itinerā-
tur et alia hmōi fa-
ciūt. **Observatio. n.**
diei dñice in noua le-
ge succedit obfua-
tioni sabbati nō ex vi
pcepti legis s̄ succe-
dit ex p̄tione eccle-
z p̄seruandine ppli xp̄i
gni: put i p̄dicta. q.
Et in obseruatione
sabbati allegorica si-
gnificatio: put fuit
figura xp̄i in sepul-
cro in die sabbati q̄-
escētis. Est etiam in
obseruatiōe sabbati
moralis: significatio
put significat cessa-
tionē ab oi actu pec-
cati: z quere mētis
i deo: fm quā signi-
ficatiōe est pceptū
generale: z etiā i hac
obseruatiōe sabbati significatio anagogica: put. f. figurat
quietē fructiōis dei q̄ est in patria. **Capitulū. iij.**

Capitulū. iij.
Sic si surrexistis cū
xp̄o: q̄ sursum sūt que-
rite vbi xp̄s est in dextera
dei sedēs: q̄ sursum sūt sapi-
te: nō que sup terrā. **Mor-**
tui em̄ estis: et vita vestra
abscōdita ē cū xp̄o in deo:
cū aut xp̄s apparuerit vita
v̄ra: tūc z vos apparebit
cū ipso in gl̄ia. Mortifica-
te ḡ mēbra v̄ra que sūt sup
terrā: fornicationē: imūdi-
ciā: libidinē: cōcupiscētiā
malā: z auariciā: que est si-
mulacroz seruitus ppter q̄
venit ira dei sup filios in-
credulitatis: in qb̄ et vos
ambulast̄ aliqn̄ cū viuere-

Sic si cōsurrexistis. Postq̄ apl̄is induit colos-
sen. ad tenendū fidei veritatē: z p̄cauendū pseudo-
ap̄loz falsitatē. hic p̄r inducit eos ad seruandū vi-
te sanctitatē ip̄os de morib⁹ informādo. Et diuidit i du-
as: q̄ p̄mo facit h̄ generalit̄ q̄ ad oēs. secūdo sp̄aliter quo
ad aliquos stat⁹ sp̄ales. ibi. **Mulieres.** Circa p̄mū sciendū
q̄ finis imponit necessitatē his q̄ sūt ad finē: z iō p̄mo
instruit eos de appetitu finis. sc̄do de morib⁹ ad hūc finē
ordinatis: ibi. **Mortificate.** Circa p̄mū dicit cōcludendo
ex p̄dictis. **Agit si surrexistis cū xp̄o. p̄ fidē charita-**
te formata. b. Que sursum sūt q̄rite. i. bona celestia
desiderate. c. Vbi xp̄s ē in dex. dei se. mēbra em̄ debēt
sequi caput. xp̄s aut̄ est caput eccle: vt p̄dictū ē. z iō fide
les q̄ sūt mēbra eius debēt eū sequi p̄ desideriu: vt sic ei
iūgant̄ finalit̄ in celestib⁹ p̄ p̄mij obtentū. d. Nō q̄ sup
terrā. in bonis terrenis ponēdo finē: z subdit rationē. d.
Mortui em̄ estis. peccato p̄ baptismū. z sic i terrenis
nō debetis ponē finē v̄m: s̄ in bonis celestib⁹ q̄ nō appa-
rent in p̄nti. iō subdit. f. Et vita v̄ra. f. eterna. g. Ab-
scōdita est cū xp̄o i deo. in q̄ p̄sistit obiectiue i visioe dei
tatis p̄ncipalit̄: z hūanitatē xp̄i secundario: iō dicit salua-
tor. Joh. xvij. Hec ē em̄ vita eterna: vt cognoscāt te solū
deū z que misisti ihm̄ xp̄m: h. Cū em̄ appa. xp̄s. i iudic
cio finali. h. Vita v̄ra. mō dicto. i. Tūc z vos appa-
rebitis cū ip̄o i gl̄ia. q. d. tūc beata q̄ mō vobis ē abscōdi-
ta manifeste erit vobis exhibita. k. Mortificate. Dic
p̄r instruit eos de morib⁹ ad beatitudinē ordinatis. z p̄
q̄tū ad depositionē viciōz. secūdo q̄tū ad acq̄sitiōē vir-
tutū: ibi. Et induētes. p̄ma adhuc in duas: q̄ p̄mo docet
deponere peccata carnalia. secūdo sp̄alia: ibi. Q̄c aut̄.
Circa p̄mū. d. k. Mortificate ḡ mēbra v̄ra q̄ sūt sup
terrā. i. q̄ p̄tinet ad p̄sentē vitā q̄ sic sūt mortificanda per
auferentem vitē: vt natura seruet ad seruandū deo: z vi-
ciā curent̄ q̄ impediūt ingressuz celestiu: fm q̄ d̄ Apoc.
xxj. Nō intrabit i eo aliqd̄ coinquinatū: iō subdit. l. For-
nicationē. q̄ est cōcubit⁹ soluti cū solata. z p̄ hoc m̄to for-
niciū intelligit̄ adulteriū esse deponēdū. m. Imūdi-

ciā. q̄tū ad peccatū s̄ naturā. n. **Libidinē. q̄tū ad oscū**
la tactus impudicos z filia. o. Cōcupiscētiā malā. q̄a
nō solū actus exteriores sūt refrenādi s̄ etiā interiores
mētis. p. Et auariciā. q̄ est iniusta pecunie acq̄sitiō. v̄n
d̄ auar⁹. q. auar⁹ eris. Reponit aut̄ h̄ inf carnalia vicia:
q̄ fomētū eis p̄stat:
q̄ p̄ pecuniā habēt
cibi z potus et lecti
molles et hmōi ad
luxuriā excitantes.
q. Que est idolorz
seruit⁹. i. filis idola-
tr̄ie: inq̄tū auar⁹ cō
lit pecuniā suā studi
ose. r. Prop̄ q̄.
vicia predicta.
s. Venit ira dei. i.
eius vindicta.
t. Sup filios incre-
dulitatis. q̄ vitā aliā
nō credūt: ppter qd̄
sine freno vite p̄ntis
cānalitatib⁹ se expō
nūt: p̄p̄ qd̄ i p̄sona
eorz: vt d̄ Sapie. ij.
Ombre trāsit⁹ ē tē-
pus n̄m: z nō est re-
uersio finis n̄ri. v̄n
te iḡ et fruēmur bo-
nis zc. v. In qb̄
id est inter quos.
r. Et vos ambula-

stis aliqn̄. f. aū p̄uersionē v̄raz carnalit̄ viuēdo. **q. Q̄c**
aut̄. Dic p̄r inducit ad deponēdū vicia sp̄alia. d. Q̄c
aut̄ depo. z vos oia. i. nō solū vicia carnalia: s̄ etiā sp̄alia
z. Irā. i. appetitū illicitū vindicte. 3. Indignati. i. ei⁹
signū in facie. a. Maliciā. i. mali machinationē i cor-
de. b. Blasphemā. p̄ra deū. c. Turpē sermonē. sc̄z
detractiōis: murmuratiōis: z derisiōis contra p̄mū.
d. Nolite mē. inui. v̄n⁹ aliter sic decipiēdo. e. Expol̄.
vos ve. hoiez. i. statū gentile. f. Cū acti. su. malis. vt sic
deponant̄ oia p̄ctā. g. Et inducētes. Dic p̄r inducit
ad virtutis acq̄sitiōē q̄ sūt mētis indumēta. z p̄ ponit ad
h̄ motiuū. sc̄do p̄sequit̄ intentū: ibi. Induite vos. moti-
uū aut̄ est: q̄ hō est ad imaginē dei fact⁹ s̄z mentē: q̄ ima-
go deformat̄ p̄ vicia: z reformat̄ p̄ virtutē: ppter qd̄ debz
hō moueri ad virtutis acq̄sitiōē: ideo. d. g. Et induc-
no. suple hoiem qui renouatus est p̄ baptismū. h. Cū
qui renouat̄. i. in hac renouatiōe p̄ baptismū. p̄fici.
i. In agni. dei. i. p̄ augmentū fidei formate charitate.
k. Sc̄dm̄ imagi. eius zc. i. fm̄ p̄tē intellectiua in qua est
ad dei imaginē factus. l. Vbi nō est maf. z se. q̄z distit-
ctio serus nō est ex pte mētis: s̄ corpis. istud tū: Vascu-
lus z femina. nō est libris correctis q̄ sic habēt. Vbi nō ē
gentilis z indens zc. z sic li vbi refer̄ ad deū de q̄ imedi-
ate p̄dixerat q̄ creauit eū. nam apud deū non est p̄sonaz
acceptio: s̄ recipit oēm venientē ad se p̄ fidem: ita q̄ nul-
la diuersitas p̄iudicat: siue nationis. iō subdit: Gentilis
z iude. siue obseruatiōis: iō sequit̄. Circūcisio z p̄puciu.
siue lingue: Barbarus z scytha. siue p̄ditōis. Seruus et
liber. z p̄ hec intelligunt̄ alie diuersitates quecūqz.
m. Sed omnia in omnib⁹ xp̄s. i. xp̄s est in omnib⁹ per
gratiā: z omnia opera quozū bona p̄ncipaliter operat̄.
n. Induite. Dic p̄r p̄sequit̄ intentū de virtutib⁹. z p̄
mo in cōp̄atiōe ad p̄mū. sc̄do ad deū: ibi. Et pax xp̄i. z
p̄z ordo. nā ex notiozib⁹ p̄cedit ad minus nota. dicit̄ ḡ cō-
cludēdo ex p̄cedēti motiuo. n. Induite vos ḡ zc. i. p̄-
destinat̄ ab eterno. o. Sancti. i. sanctificati p̄ baptismū
in tpe. p. Et dilecti. p̄ augmentū gratie. q. Viscera
miseriēcordie. tū q̄ ad pietatis affectū. r. Benignitatē.
q̄tū ad eius effectū. v̄n d̄ benign⁹. q. b̄n̄ ignit⁹ ad b̄n̄faci-
ff iij

Epistola pauli.

endū primo in effectū. **S**ūtilitatē. q̄ est virtutū cū-
ctos fundamentū. **M**odestiam. bñ vtendo. p̄peris.
a **P**atientiam. bñ se hñdo i aduersis. **S**upportates
in uicē. in infirmitatib⁹ ⁊ onerib⁹ impositis. **E**t dō-
nātes vobismetipsis. offensas remittēdo qd̄ ē necessitatis.
⁊ iniurias qd̄ ē p̄fe-
ctiōis ⁊ superogatio-
nis: iō subdit: **S**ic
et dñs donauit vob
⁊c. **S**uper oia
sūt h̄ cha. habere. q̄
est maior alijs virtū-
b⁹. **C**or. xiiij. **M**a-
ior at̄ horū charitas.
Quod est vinculū
p̄fectiōis: qz sic vni-
tes politice cōnectū-
tur in prudētia: sic i-
fuse in charitate.
Et pax. h̄c p̄nter
inducit ad virtutes
in cōpatiōe ad deū:
⁊ p̄mo q̄ ad p̄fectiōz
cordis. **E**t pax xp̄i
id est data ⁊ cōmen-
data a deo. **E**t
ulter effectiue.
In cordib⁹ v̄ris.
causando ibi exulta-
tionē. i. extra saltati-
onē spūs v̄ri in deū:
sicut d̄r **Y**obis. iij.
Fiet i eo fons aque
salientis. i. salire faciē-
tis in vitam eternā.

In qua. i. pace. **C**ocati estis in vno corpe. ecclie
sub capite xpo. **E**t grati estote. de tanto bñficio. sc̄do
q̄ ad p̄fectionē oris. **V**erbū xp̄i ha. in vo. abū. ita
q̄ nō sit solū i corde firmē retinēdo: s̄ etiā in ore p̄ doctri-
nā alijs cōficando: iō subdit. **I**n omi sapia. ad salutē
necessaria. **C**ocētes. sic etiā in ore v̄ro deū laudādo
iō subdit. **C**omouētes v̄smetip̄os in psalmis ⁊c. i.
vos mutuo ad diuinas laudes excitando. **C**anticis
sp̄ualib⁹. ita q̄ nō sit tm̄ laus oris: sed etiā spūs ⁊ cordis.
In gr̄a. i. p̄sideratiōe bñficioz dei. terciō inducit ad p̄-
fectionē opis. **D**ñe qd̄cūq̄ facitis: sequit̄. **D**ia in
no. dñi. i. oia facite ad honorē diuī nois: bonitas. n. opis
depēdet ex rectitudie intētiōis. **G**ras agē. deo ⁊ p̄i
p̄ ip̄m: qz sic dona dei nob̄ pueniūt p̄ xp̄m mediatorē n̄z
sic p̄ xp̄m orōnes n̄ez opatōes s̄t exaudibiles. **M**u-
lieres. **P**ostq̄ apls informauit d̄ morib⁹ generalit̄ colof.
hoc idē facit q̄tū ad aliq̄s stat⁹ sp̄aliter. **C**irca qd̄ p̄ ponit
eorū informationē. sc̄do suā cōmēdationē: ibi. **D**ioni. p̄i-
ma diuidit̄ in tres p̄tes s̄m tres status q̄s tangit. sc̄da ibi:
Filij. terciā ibi: **S**erui. **P**rim⁹ status ē cōiungator: circa
qd̄ p̄mo. d. **M**ulieres subdite estote viris. debēt em̄
p̄ eos regi. tū qz femina est mas occasionar⁹: tū qz rō ma-
gis viget in viris q̄ in mulierib⁹: vt diffusius dictū fuit:
Eph. v. **S**icut oportet in dño. i. in licitis ⁊ honestis
tm̄. sc̄do instruit viros. d. **V**iri diligite vxores v̄ras.
qz vir ⁊ vxor sunt vna caro. q̄libet autē nāliter diligit suā
carnē. **E**t nolite amari esse ad illas. tractando eas vt
ancillas: s̄ magis vt socias. p̄pter hoc **E**ua de latere viri
fuit formata: vt cognoscere sociā nō ancilla: sicut pleni⁹
dictū fuit **E**ph. v. **F**ilij. **D**ec est sc̄da ps in q̄ instruit
p̄res ⁊ filios. d. **F**ilij obe. p̄ oia. licita ⁊ honesta. **P**a-
tribus v̄ris. a q̄bus filij hñt esse: nutrimentū: ⁊ documen-
tū. **H**oc em̄ benepla. est do. q̄ dedit p̄ceptū de hono-
re parentū: **E**xo. xx. sc̄do informat p̄res. d. **P**atres
no. ad indigna. i. impatiētia. **F**ilios v̄ros puocare. i.
irronabiliter excitare: ⁊ subdit rō cū dicit. **N**ō pu-

filio aio fiant. i. vt nō p̄ duriciā vestrā fracti a vobis fugi-
ant: ⁊ sic carentes disciplina peiores fiant. **S**erui.
Dec est terciā ps in qua docet dños ⁊ seruos. p̄mo suos
secūdo dños in p̄ncipio sequētis capi. **C**irca p̄mū dicit:
Serui obe. p̄ oia. licita ⁊ honesta. **D**ñs carnalib⁹

In dño. **V**iri diligite vxor-
res v̄ras. ⁊ nolite amari eē
ad illas. **F**ilij obedite p̄ oia
parētib⁹: hoc em̄ placitū ē
in dño. **P**atres nolite ad
indignationē puocare fili-
os v̄ros: vt nō pusillo aio
fiant. **S**erui obedite p̄ oia
dñis carnalib⁹ nō ad ocu-
lum seruiētes: quasi homi-
nibus placētes: sed in sim-
plicitate cordis timentes
dñm. **Q**uodcūq̄ facitis ex
o animo operamini: sicut do-
mino ⁊ nō hominib⁹: scien-
tes q̄ a domino accipietis
retributiōz hereditatē. **B**o-
mino christo seruite. **Q**ui
enim iniuriam facit: recipi-
et id quod inique gessit. **E**t
non est p̄sonarum acceptio
apud deum.

cūdario: p̄pter impletionē diuine ordinatiōis: iō subdit.
Sciētes q̄ a do. ac. retrī. here. s. eterne: respectu cui⁹ i
nullo p̄iudicat conditio seruitutis humane. vñ dicit **A**m-
brosi⁹. **I**n domino bona seruitus: ⁊ bona libertas equa-
lance appendunt. **Q**uā em̄ iniuriā facit. sine seruis
sit dñm defraudādo sicut dñs seruū angariādo. **R**e-
cipiet qd̄ inique gessit. p̄ debitā penā insigendā a deo: et
subdit rō. **E**t nō est p̄sonaz acceptio apud deū. pro
maioritate homis vel eius minoritate parcendo.

In capitulo. iij. vbi dicit in postilla. **E**t auaricia que ē
idolorū seruitus.

Cōm gl̄sam: **A**uaricia par vicium est idolatrie:
quia rebus pro deo seruit: ⁊ quia radix est omnium
malozū. nam sicut idolatria a deo nititur auferre
gloriā ne solus deitatis nomen habeat: ita auarus in re-
bus a deo factis se extēdit: vt solus vsurpet que deus om-
nibus fecit. vtraq̄ ergo sunt deo inimica: quia negāt deo
que sunt eius.

In eodē capitulo vbi dicit in postilla. **E**t pax xp̄i. i. da-
ta ⁊ cōmendata a xpo.

Hoc quod dicit: **E**t pax christi. exponit̄ in glosa. i.
quā christus habuit in se: ⁊ haberi p̄cipit vel quas
inter deū ⁊ hominē fecit.

In eo. ca. vbi dicit in postilla: **N**olite ad indignationē. i.
impatiētia filios v̄ros puocare.

Pusillanimitas vicium est specialis: prout oppo-
nit magnanimitatē: vt patet in. iij. **E**thico. nam si
cut per p̄sumptionem aliquis excedit p̄portiones
sue potentie dum nititur ad maiora q̄ debet: seu possit:
sic per pusillanimitatē deficit de p̄portione sue potentie
dum recusat in illud tendere qd̄ est sue potentie cōmen-
suratum: ⁊ qz iniurie illate ex quibus ira causat̄ deiciūt
animū patētis: p̄sertim cum nō possit se vindicare: ideo
si filij frequēter iniurias a patribus sustineāt deiciūt eoz
animus. ita qz sunt pusillanimes cum nō possunt de in-
iurijs a patribus illatis se vindicare ⁊c.

Ad Colossenses

Dominus hic per instruit dominos. d. **C**apitulum. iiii. **D**icitur quod iustus est equus suis potestate. utendo seruitio eorum rationabiliter et modeste. et subdit ad hoc ratio. **S**cietes quoniam et vos dominum habetis in celo. qui puniet vos acriter si aliter feceritis. secundum illud Sapientie. vii. Potentes poterit tormenta patientur.

Orationi. Postquam apostolus instruxit populum nas diversorum statuum. hic per se commendat orationibus eorum. **O**rationi instantes per mentis subleuationem. **V**igilantes in ea. per debitam intentionem.

In gratia actione. propter beneficiorum dei receptos. **O**rationes filii. nam oratio multo magis exaudibilis. **P**ro nobis. id est pro me et sociis meis. **P**er deum apertat. id est ut det nobis libertatem et facultatem predicandi euangelium christi. **P**ropter quod etiam vultus in carcere. ne possit ad predicandum discurrere. **P**er in. illud. hoc refert ad illud quod promittitur: **P**erper no. ostium sermonis. **P**er ma. illud. id est christi mysterium. quod adhuc pluribus gentibus est occultum. **P**er sta. id est constantem et discretam. **P**er op. me loquor de tanto mysterio. per ostendit qualiter se habeat ad infideles. **P**er in sapientia.

Ambula. ad eos qui foris sunt. id est extra ecclesiam. **R**edimite tempus. id est diligenter querentes opportunitatem predicandi eis euangelicam veritatem. et subdit modus debitus cui dicitur. **S**ermo vultus in gratia. id est sit talis. ut audientibus sit gratus et quod hoc per sapientiam fit. id est subdit. **S**ale sit conditus. sapientia. nam sal noiat eo quod est condimentum verborum: sicut sal ciborum. **P**er sci. quod oportet vos unum. ruderem. secundum perditioem sue persone. aliter. nam ruderem est sapientia: aliter simplici: et sic de alijs. **Q**ue circa me sunt. **H**ec est vltima pars huius principalis epistole. que dicitur eius conclusio vel confirmatio. et hoc dupliciter. per per nuncios missionem. scilicet per spirituale salutatioem ibi: **S**alutat vos. **C**irca primum sciendum quod apostolus misit hanc epistolam per certos nuncios ad certificandum colossenses. quod est sua epistola. et ad plenus eis dicendum statum apostoli: ut confirmaret eos in fide. et solarent in tribulationibus que eis superuenerat. ut dictum est. **S**. j. ca. et per ex dictis sententia vsque ibi. **Q**ui est ex vero. valde comitum. charitate. et forte erat gentilis natione. et de partibus colossensium. factus tamen discipulus pauli: sicut et tyrus ex gentilitate conuersus. ut dictum est. **S**. iij. **Q**uia que hic aguntur circa me et alios fideles. **S**alutat. hic ponit confirmatio per salutatioem bonorum. et per salutatioem colossensium. ex parte suorum. scilicet laodicensium. per ministerium eorum ibi: **S**alutate. prima ad huc in duas. quod per donit socios natione iudeos. scilicet gentiles peruersos ibi: **S**alutat vos. **C**irca primum dicitur. **S**alutat vos aris. comitum. id est princeps mei carceris et laboris.

Et marcus cōso. bar. de isto marco dicitur act. xv. quod recessit a paulo et barnaba in pamphilia. post quod postea paulus nolebat eum recipere in societate predicatiois sue. et sic barnabas assumpto marco iuit ad predicandum in vna regione. et paulus et silas in alia. videns tamen paulus postea ex dimissione illa vtilitate ecclesie secuta recepit eum marcum in sua societate et mandauit colossensium. et alijs quibus erat minus dilectus: propter eum recessum quod si veniret ad eos charitative recipere eum: de quo mandato subdit. de quo accepistis etc.

Dominus: quod dicitur Ca. iiii. **I**ustus est et equus suis potestate: scietes quoniam et vos dominum habetis in celo. orationi instantes in ea in gratia actione: orantes filii et pro nobis ut deus aperiat nobis ostium sermōis ad loquendum mysterium christi. propter quod et vincit sum: ut manifestem illud: ita ut optet me loqui. **I**n sapientia ambulat ad eos qui foris sunt: tempus redimite. **S**ermo vultus in gratia sale sit conditus ut sciatis quomodo opteat vos unicuique ruderem. que circa me sunt: omnia vobis nota faciet tyche charissimum fratrem et fidelis mister et seruus in domino quem misi ad vos ad huius ipsi ut cognoscat que circa vos sunt et soleat corda vestra cum oneris ministerio charissimo et fideli fratre. **Q**ue ex vobis est que omnia que hic aguntur nota facient vobis. **S**alutat vos aristarchus comitum prius meus: et marcus conseruus barnabe: de quo accepistis mandata. si venerit ad vos suscipite illum. et

ExPLICIT epla pauli ad colossenses.

tyrus et plures alij. cetera patet vsque ibi. **E**t per his que sunt laodicensium que hierapoli. quibus predicauerat sicut colossensium. **S**alutat vos lu. medicus. fuit. n. medicus corporalis. **C**harissimus. paulo. quod fuit comes sue peregrinationis vsque ad martirium. ut dicit hiero. in plo. sup. luc. et anthio. c. natōe. **S**alutate fratres que sunt laodicensium. **H**ic per salutatioem laodicensium per misterium colossensium. **S**alutate fratres que sunt laodicensium generaliter. **E**t nympha. spiritualiter. que predicatoibus ministrabat sumptus de suis facultatibus. **E**t que in do. eius est ecclesiam. id est familiam eius christianam. **E**t cum le. su. apud vos epistola ista qua vobis mitto. **F**acite ut et in laodi. ecclesia legat. ut mea doctrina comitum ta eis proficiat ad salutem et conuersio. epistola tamen ad laodicensium. apud nos non habet. **E**t dicit archippo. que recepat ministerium super ecclesiam colossensium. **V**ide. diligenter attendendo. **M**inisterium quod accepit in domino. id est in diuinis rebus. **P**er illud impleas. ad honorem diuinum et salutem animarum. **S**alutatio mea manu pauli. hoc scripsit paulus manu propria ad magis certificandum quod epistola est ab eo missa: eo quod pseudoapostoli aliqui scribebant sub nomine verorum apostolorum ad magis decipiendum. ut dictum est. **S**. j. cor. vi. ca. **V**os res estote vinculo meorum mihi copatiendo. et etiam in hoc si necesse fuerit me imitando. per subdit que sit sua salutatio. **G**ratia domini nostri iesu christi vobiscum. supple sit que suppleti omnem defectum. amen.

one illa vtilitate ecclesie secuta recepit eum marcum in sua societate et mandauit colossensium. et alijs quibus erat minus dilectus: propter eum recessum quod si veniret ad eos charitative recipere eum: de quo mandato subdit. de quo accepistis etc.

Et iesus qui dicitur iustus. apud iudeos. n. plures habent nomine vocabantur. **Q**ui sunt ex circuncisione. id est iudei natione.

Hic soli. id est iudei: **S**unt adiutores mei. per nunc. **I**n reg. dei. id est predicando. **Q**ui mi. sue. sol. me solando in meam tribulationem et suppledo vice mea in predicatioe. **S**alutat vos. hic exprimit socios suos de gentilitate conuersos. **S**alutat vos epaphras que ex vobis est. id est charitate vobis spiritualiter coniunctus. quod predicauerat eis: ut dictum est. **S**. j. ca. pp. quod magis afficiebat ad eos. et etiam ex eis: quod de gentilitate conuersus: sicut ipse. et factus discipulus pauli: sicut